

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2358
Tarih : 14.05.2019

10/1231

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Afrin zeytininin “Zeytin Dalı Harekatı”nda yer alan paramiliter gruplarca Afrinli zeytin ağacı sahiplerine hiçbir ödeme yapılmadan ve Türkiye’nin bölgede konuşlanan resmi güçlerinin gözleri önünde yağmalandığı ve akabinde de hiçbir ithalat sürecine tabi tutulmadan Türkiye’ye taşınarak “Türk Malı” etiketiyle yurt dışına ihraç edildiği ve bu yağma sonucunda iç pazara sokulan 50.000 tonluk zeytinyağının Türkiye’deki zeytinyağı üreticilerine verdiği zararın araştırılması talebiyle birlikte, yağmanın ve gayrı hukuki ihracatın yurt içindeki failleri hakkında idari tahkikat başlatılması amacıyla Anayasa’nın 98. ve Meclis İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırma sürecinin başlatılmasının gereğini arz ve teklif ederim.

Ali KENANOĞLU

①

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Afrin'den, yaklaşık 50.000 ton zeytinyağının, kentteki zeytin ağaçlarının paramiliter gruplarca (30'dan fazla muhalif grubun bir araya gelerek oluşturduğu Milli Suriye Ordusu ve muhtelif öteki gruplar) ganimetmişçesine yağmalandıktan sonra herhangi bir ithalat prosedürü işletilmeden, bir diğer deyişle, kaçak yollardan Türkiye'ye girişinin yapıldığı Suriye İnsan Hakları Gözlemevi (SOHR) tarafından yapılan açıklamayla dile getirilmiştir. 15 milyonluk zeytinağacı ile Afrin toprakları zeytincilikte önde gelen bölgeler arasında yer almaktadır. SOHR tarafından açıklanan raporla birlikte konu milletvekilleri (Balıkesir MV. Ahmet AKIN tarafından 13 Kasım 2018 tarihli genel kurul konuşması, Balıkesir MV. İsmail OK'un 15 Kasım tarihli genel kurul konuşması, Balıkesir MV. Fikret ŞAHİN'in 22 Kasım 2018 tarihli genel kurul konuşması) tarafından da TBMM gündemine taşınırken, zeytin ve türevleriyle ilgili yetkili kurumlarca da detaylarıyla açıklanmıştır.

Yine, SOHR tarafından yapılan açıklamada dikkat çeken diğer hususlar ise şunlardır: yağmalandığı/çalındığı belirtilen zeytinyağı oranının Afrin'deki toplam zeytinin %80'ine tekabül ettiği ve zeytinyağı elde edilmek üzere yağmalanan ağaçların yanı sıra, zeytin ağaçlarının bir bölümünün de kesilip yakacak odun olarak satışa sunulduğu kamuoyuyla paylaşılmıştır.

İspanyol El Publico gazetesinin haberine göre yağmalanan zeytinler bölgedeki fabrikalarda işlenerek zeytinyağına dönüştürüldükten sonra Tarım Bakanlığı eliyle ithalat prosedürlerine tabi tutulmadan Türkiye'ye sokulmaktadır. Türkiye'ye getirilen zeytinyağı ise Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığıyla bakanlık hesabına para yatıran şirketlere – 6 ay içerisinde ihraç etmeleri şartıyla – satılmaktadır. Tarım Kredi Kooperatifleri'nden şirketlerce satın alınan zeytinyağı Türkiye'de kimi işlemlerden geçirilmekte ve ürün, başka bir ülke toprağından getirilmiş olmasına rağmen, üzerine "Türk Malı" damgası vurularak aracı şirketler yoluyla "Türk Yağı" olarak yurt-dışına ihraç edilmektedir. Nitekim, Tarım ve Orman bakanı Bekir Pakdemirli tarafından bakanlığın Kasım 2018'de yapılan Plan ve Bütçe Komisyonu Görüşmeleri'nde itiraf niteliğinde açıklamalar yapılmıştır. Komisyonda yer alan milletvekillerinin konuya ilişkin sorularına cevaben Pakdemirli "Afrin'de gelir bize geçsin istiyoruz" demiştir.

Halihazırda, yağmalanan/çalınan zeytinyağından piyasa değeri 90 milyon dolara tekabül eden 5.000 tonluk bölümü – özellikle İspanya ve Kıbrıs'a – ihraç edilmiştir. Türkiye'nin zeytinyağı ihracatında %40'lık bir oranla önemli bir pazar konumuna sahip olan İspanya'ya ihraç edilen

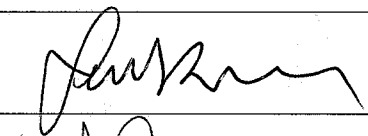
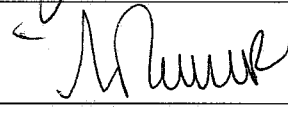
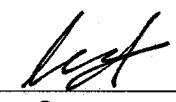
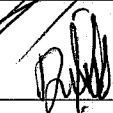
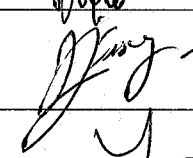
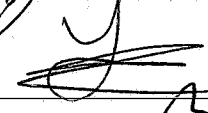
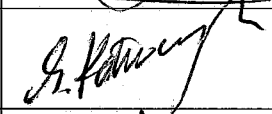
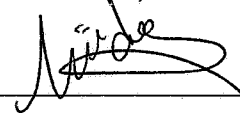
zeytinyağının 10.000 tonluk kısmı Afrin menşeli zeytinyağından oluşmaktadır. Bir diğer önemli Pazar olan Kıbrıs'a ise ihraç edilen zeytinyağı toplamının 25.000 tonluk kısmı İspanya örneğinde olduğu üzere Afrin menşesine sahiptir.

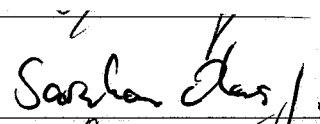
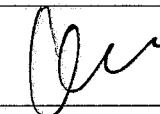
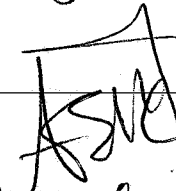
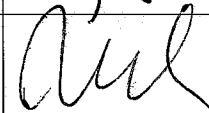
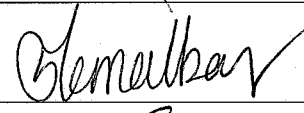
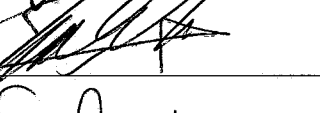
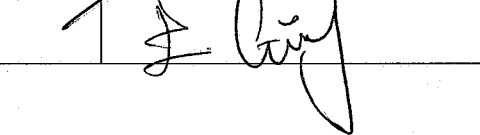
Bununla birlikte, 90 milyon dolarlık gelirin 22 milyon dolarlık kısmının paramiliter gruplar arasında pay edildiği yönünde iddialar da dile getirilen hususlar arasındadır. Nitekim Uluslararası Af Örgütü (AI) Suriye gözlemcisi tarafından açıklanan rapor bu iddiayı doğrulayacak niteliktedir. Raporda, paramiliter gruplarca yapılan yağmanın Türkiye'nin bölgede konuşlanan güçlerinin gözü önünde gerçekleştiğini ve fakat bu güçlerin tepki göstermek yerine, tabiri caizse, hipermetrop bir tavır sergilediği belirtilmiştir.

Uluslararası Af Örgütü ve Suriye İnsan Hakları Gözlemevi'nin sürece ilişkin açıklamalarına ek olarak konu İspanya ve İsviçre parlamentolarında gündeme taşınmıştır. İspanyol senatörler Suriye'den zeytinyağı kaçakçılığının yapıldığı tarihten itibaren Türkiye ve İspanya arasında gerçekleşen zeytinyağı ticaretine dair gümrük belgelerinin dökümlerinin kamuoyuyla paylaşılmasını talep etmişlerdir. İsviçre Muhafazakâr Demokrat Parti milletvekili Bernard Guhl ise paramiliter gruplarca Afrin'deki zeytinlerin yağmalandığını ve yağmalanan bu ürünlere zeytinyağına dönüştürüldükten sonra "Türk Malı" damgası vurulduğunu belirtmiş olmakla birlikte İspanya ile Türkiye arasındaki zeytinyağı ticaretinin de incelenmesi gerektiğine işaret etmiştir.

Zeytinleri yağmalanan Afrinli zeytin üreticilerinin mağduriyetinin yanı sıra, Balıkesir, Antakya, Kilis ve Osmaniye'deki zeytin üreticileri de gözler önüne serdiğimiz tablo neticesinde mağdur olmuşlardır. Türkiye'de üretilen zeytinyağının litresi 20 ile 25 TL arası bir fiyattan ihraç edilirken (tam da hasat zamanı) Afrin'den Türkiye'ye taşınan zeytinyağı – Tarım Bakanlığı tarafından şirketlere ucuza satılmasından ötürü – 16.5 TL litre fiyatıyla ihraç edilmektedir. Bu farkın yarattığı tazyik ise Türkiye'deki üreticileri litre fiyatında düşüş yapmaya zorlamıştır. Nitekim yerli zeytin üreticileri 3 TL'lik bir indirim yapmak zorunda kalmıştır. Bir diğer deyişle, mevcut zeytinyağı litre satış fiyatı 3 yıl öncesinin gerisine düşmüş durumdadır. Zeytincilikte üretim sürecinin başta gelen girdi kalemleri arasında yer alan gübre, işçilik, zirai ilaçların maliyetinde %50'lik bir artış olmasına rağmen üretilen zeytinyağının litresinde yapılan 3 TL'lik indirim zeytinyağı üreticilerinin mağduriyetinin kat be kat artmasına sebep olmaktadır. Bununla birlikte, Afrin'den zeytinyağı getirildiği, getirileceği yönündeki iddiaların dahi fiyatların düşmesine yol açtığını belirten Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi'ne göre Türkiyeli zeytinyağı üreticilerinin uluslararası pazardaki imajı da bu süreçten nasibini almış ve zedelenmiştir.

Halkların Demokratik Partisi grubu olarak yukarda bahsi geçen hukuksuzlukların ve usulsüzlüklerin araştırılmasını elzem görmekle birlikte Türkiye'deki zeytinyağı üreticilerinin mağduriyetinin giderilmesi amacıyla gerekli önlemlerin alınması gerektiğini belirtiyoruz.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	
3	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
4	SAİT DEDE	HAKKARİ	
5	HABİP EKSİK	İĞDIR	
6	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
7	OYA ERSOY	İSTANBUL	
8	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
9	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	
10	HÜDA KAYA	İSTANBUL	

12	HAKKI SARUHAN OLUÇ	İSTANBUL	
13	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	
14	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
15	AHMET ŞIK	İSTANBUL	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
18	ÖMER FARUK GERGERLIOĞLU	KOCAELİ	
19	TUMA ÇELİK	MARDİN	
20	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	